

67/9-3757/1988 NOV 14

Somosgyi e-340

J. Jóbóczy

35/1-4 1988.sz.jelentés 1.sz.melléklete!

130

6-nek!

Szigoruan titkos!

2-nek!

Különösen fontos!

3-nak!

4/70

Tárgy: az Európa Club rendezvé-
nye az 1956-os ellenfor-
radalom 32. évfordulója
alkalmából.

DOKUMENTUM

Színhely: Bécs, 18. Gentsgasse 22-24.

Időpont: 1988. október 20-án 19.30 óra

Jelen volt: kb. 160-180 fő.

339

Az előadói beszéd előtt a bevezetőt Dr. Smuk András

tartotta, aki a következőket mondotta:

"..... azok hősök és mártírok voltak, küzdöttek és meghaltak valamiért, elpusztultak egy igazságért. Most, amikor az egész világ él, csak a sikert, a hatalmat keresi, amikor karriertcsinálók,, népámitók szaladgálnak szerte-széjjel Európában és amikor a győzelem kultusza mos el minden egyéb gondolatot. Végsősorban nem Trajánus győzött, hanem aki Trajánust kivégeztette. Aki győzelmi biliárdokon keresztül, által vonult be valahová, lehet hatalmas ideig-óráig, de az igazi győzelem mindig a halottaké. A világtörténelemben az utolsó szó mindig azoké, akik meg tudtak halni egy eszméért, akik nem karriert akartak csinálni, hanem kitartottak az igazság mellett és nem alkudtak meg semmivel. Most mártírokat ünneplünk, olyan embereket, akik a világtól semmit sem vártak, de a történelemben az igazi leckét mindig a koporsók adják. Az ő koporsójaikra is ráírhatnánk: "....." Ebben a jelben fog győzni az ország azoknak a férfiaknak a nevében, akik mindent el tudtak vetni az igazság érdekében." Ezekkel a bevezető szavakkal, szavak után őszinte szívről köszöntöm a mai est ünnepi szónokát, ünnepi előadóját, dr. Király Bélát, és a mai est többi résztvevőjét, köztük Szabó Zoltán színművészt és Lukács Márkot, mint induló hegedűművészt.

Király Béla 1956. november közepén lépte át az osztrák határt és hagyta el hazáját. Most 32 év után visszatért Bécsbe, hogy a magyar nép heroikus küzdelméről emlékezzen meg és ünnepi előadást tartson. A magyar nép 1956-os csodálatos szabadságharca Király Bélának állandó, visszatérő témája. Számos publikációban, sajtócikkben, rádió-interjúban

238

tárta fel a már történelmi összefüggéseket és ahogy maga mondja, minden munkájával csak egy célt szolgált, objektív, pontos angol nyelvű történelmi könyveket helyezni a könyvtárak polcaira, hogy tényekkel helyesbítse, igazsággal öregbítse hírünket a nagyvilágban. Szeretettel köszöntöm körünkben - sajnos nem tudott eljönni, de itt van Bécsben - a Demokrata Fórum egyik képviselője Kiss Gy. Csaba, akart eljönni, nem tudott, sajnálom, hogy noha Bécsben van, nem tudott eljönni közénk, köszöntöm őt és kívánok a munkájukhoz sok sikert. A következőkben csak annyit, hogy a mai est ünnepi műsora a következőképpen fog alakulni. Elsőnek Szabó Zoltán színművész szavalatát fogjuk hallani, a műsoron Tollas Tibor verse "Bebádogoztak minden ablakot." Ezután következik Lukács Márk hegedűszólója Katona Istvánné zongorakiséretében, műsoron Veracsini Largója. Ezt követően jön Király Béla ünnepi szónoklata, ezután ismét Szabó Zoltán szavolata következik, Döbrentei Kornél: "Ez is a Dunánál" című versével. Végül pedig közösen elénekeljük a Himnuszt. Ezzel záródik a mai ünnepi emlékülés. Kérem Szabó Zoltánt versének elmondására.

Tollas Tibor: "Bebádogoztak minden ablakot." (Szabó Zoltán előadásában.)

Veracsini: "Largo." (Lukács Márk előadásában, zongorán kíséri Katona Istvánné)

Jőestét kívánok. Köszönöm elsősorban a meghívást a Club elnökének Smuk András doktornak, Deák Ernőnek, aki már szóban tavaly meghi-

vott és köszönöm, hogy eljöttek erre az estére. Vannak itt otthoniak, akiknek ez a nagyszámu jelenlét a forradalom évfordulóján demonstráció lehet arra, hogy Nyugatra szakadt magyarok mennyire a szívükön viselik az otthoni dolgokat. Tehát mindazokat akik Ausztriában élnek magyarok, mindazokat, akik hazulról jöttek szeretettel üdvözlöm és köszönöm, hogy eljöttek. Egy személyt külön ki szeretnék említeni, aki Erdélyből van itt, ideiglenesen Svájcban él, de akinél bátrabban és okosabban senki nem állt ki az erdélyi magyar ügyért, memórumban szóban, írásban, versben ostromozta és most külföldről ostromozza a Ceausescu-rezsimet, Szócs Gézáról van szó, valahol itt ül a sorok között.

Én nem ünnepi beszédet szeretnék tartani a szó szoros értelmében, én azért jöttem, hogy emlékezzünk 56-ra és mivel az életem utolsó 1/4 évszázadát töltöttem tanulásával, tanulmányozásával és tanításával töltöttem el, nem kerülhetem el azt, hogy 56-ot is az egész ezeréves magyar történelem keretében ne nézném és nem kérném önöket fel, hogy önök is ilyen szempontból nézzenek erre az eseményre ma este méltó emlékezés gyanánt. És, hogy történelmi keretbe tehesük 56-ot, arra az a szerencsés körülmény ad alkalmat, hogy kerek számú évfordulói vannak nagyon sok történelmi eseménynek a történelmünkben. 140 éves évfordulója van a 1948-as forradalomnak és 950. évfordulója van Szent István halálának, amiben persze nem Szent István halálára emlékezzünk, hanem Szent István alkotására. Én ma úgy szeretnék tehát 56-ra emlékezni, hogy bizonyos kapcsolatot próbálok formálni a három esemény között. Valaki talán mesterségesnek tekinthetné, hogy 1038-at és 1956-ot valami formában is az ember összekapcsolja, de talán ahogy próbálok elő-

rehaladni a mondanivalómmal, indokoltak tarthatják remélem a végén ezt az összekapcsolást. Tehát az 1000 éves magyar történelemnek az "arany-fonalát", nem "vörös-fonalát" majd szépen 56-tól visszamenőleg szeretném egy kicsit itt ma legombolyítani önökkel. Természetesen kezdjük 1956-tal, amire való emlékezés céljából vagyunk ma együtt. Két nyilatkozat történt a napokban 56-tal kapcsolatban. Az egyiket Grósz Károly mondta New Yorkban egyik nagyon fontos televízió-állomásnak, azt mondta, hogy a Szovjetunió "segítségére" 1956 novemberében azért volt szükség, mert véres polgárháboru előtt állt az ország. A másikat a New York Times, Amerika vezető napilapjának az egyik nagyon jónevű újságírója írta azután, hogy Kádárral a nyugállományba vonulása alkalmával egy hosszabb interjút készített és abban Kádár ugyanezzel fejezte be, hogy a szovjet segítségre szükség volt, mert véres polgárháboru veszélye fenyegette az országot. Ebből szeretnék kiindulni, mert ne felejtjük el, hogy ilyen "tévtanok", vagy ha az ember egy kicsit durvább akar lenni, ilyen hazugságok nagyon könnyen megragadnak a nyugati agyakban és nekünk, Nyugaton lévő magyaroknak egyik legfontosabb kötelessége az, hogy ahol dolgozunk, ahol élünk, ahol barátaink vannak, írásban, szóban, ahogy csak lehet, állandóan helyesbítsük a rólunk hirdetett hazugságokat, ferdítéseket, tévtanokat. Mind a háromból bőven van, amit nagyon jól tudnak. Vajon polgárháboru veszélye fenyegetett-e Magyarországon 1956 novemberében vagy valami más történt? Hagy mondjam ki előre azt, amit utoljára kellene, Magyarországon egy teljesen tudományosan is bizonyítható forradalom volt. Mi a forradalom? A forradalom politikai aktivitások sora, amely aktivitások egy teljes kört írnak le, kezdetben még csak szellemi téren, azu-

tán politikai téren ütközik össze a létező zsarnoki rezsim és a változást kívánó embereknek, csoportoknak, személyeknek az eszméi. A változást kívánó személyek és erők mindenkor a történelem során békésen próbálják megváltoztatni a zsarnoki rezsimet egy emberi rezsimre. Nagyon kevés mozgalom van olyan, talán a bolsevista volt az első, amelyik kezdettől fogva olyan doktrínát dolgozott ki, amely tökéletesen és egyedül a forradalomra volt alapozva. Minden más és sikeres reformmozgalom reformmal és nem tudatos forradalommal kezdődött. Ez így volt Magyarországon is. 1953 óta - igaz, hogy mivel senki más, csak kommunisták nyithatták ki a szájukat -, kommunista reformerek kezdtek ki kidolgozni reformokat, azok még csak a kommunizmuson belül próbálták kidolgozni, de ahogy egyszer egy kő elkezd szaladni a lejtőn lefelé, vagy egy hólabda lassan lavinává változhat, amit először csak kommunisták tehettek meg, azt később nem kommunisták, demokraták folytatták és dolgozták ki azt a tervet, hogyan lehetne a Magyarországra ráerőszakolt szovjet rendszert emberibbé tenni. Ez a békés küzdelem folyt és kulminált 1956 októberében, amikor már nem a kommunista intellektuálisok, hanem a egyetemi hallgatók voltak azok, akik bölcsen, előrelátással, hideg fejjel azt lehet mondani fogalmazták meg a 16. pontjukat, ami azután a későbbi eseményeknek, a forradalomnak a bibliájává változott. Ha elméletileg tovább megyünk, két eset lehetséges, vagy a változást kívánó erőknek sikerül békés módon kiküszöbölni az embertelent, a zsarnokit és emberibbé és szabadabbá tenni a társadalmat, akkor a történelem békés uton fejlődik. Az angoloknak van az a szerencséje, ott is voltak király-akasztások, forradalmak, stb. de az egész angol történelem során a fejlődés ezzel a békés reformmoz-

tán politikai téren ütközik össze a létező zsarnoki rezsim és a változást kívánó embereknek, csoportoknak, személyeknek az eszméi. A változást kívánó személyek és erők mindenkor a történelem során békésen próbálják megváltoztatni a zsarnoki rezsimet egy emberi rezsimre. Nagyon kevés mozgalom van olyan, talán a bolsevista volt az első, amelyik kezdettől fogva olyan doktrínát dolgozott ki, amely tökéletesen és egyedül a forradalomra volt alapozva. Minden más és sikeres reformmozgalom reformmal és nem tudatos forradalommal kezdődött. Ez így volt Magyarországon is. 1953 óta - igaz, hogy mivel senki más, csak kommunisták nyithatták ki a szájukat -, kommunista reformerek kezdtek ki kidolgozni reformokat, azok még csak a kommunizmuson belül próbálták kidolgozni, de ahogy egyszer egy kő elkezd szaladni a lejtőn lefelé, vagy egy hólabda lassan lavinává változhat, amit először csak kommunisták tehettek meg, azt később nem kommunisták, demokraták folytatták és dolgozták ki azt a tervet, hogyan lehetne a Magyarországra ráerőszakolt szovjet rendszert emberibbé tenni. Ez a békés küzdelem folyt és kulminált 1956 októberében, amikor már nem a kommunista intellektuálisok, hanem a egyetemi hallgatók voltak azok, akik bölcsen, előrelátással, hideg fejjel azt lehet mondani fogalmazták meg a 16. pontjukat, ami azután a későbbi eseményeknek, a forradalomnak a bibliájává változott. Ha elméletileg tovább megyünk, két eset lehetséges, vagy a változást kívánó erőknek sikerül békés módon kiküszöbölni az embertelent, a zsarnokit és emberibbé és szabaddá tenni a társadalmat, akkor a történelem békés uton fejlődik. Az angoloknak van az a szerencséje, ott is voltak kivály-akasztások, forradalmak, stb. de az egész angol történelem során a fejlődés ezzel a békés reformmoz-

galommal ért el oda ahhoz a demokráciához, ahol Franciaországban csak véres forradalmak által juthattak oda. Na tehát, ha ez a természetes, történelmileg igazolt folyamat, hogy a változás erői emberi társadalmat kívánnak alkotni, ennek teljesen esztelenül, mereven ellenáll a zsarnoki uralom, akkor fokozatosan szellemi térről más térre terelődik a küzdelem. Amikor azután erőszak találkozik erőszakkal, akkor a lényeges kérdés az, hogy a haladás erői el tudják-e törölni a föld felszínéről a zsarnokság intézményeit, de mégha ez meg is történik, még mindig nincs győzelmes forradalom, a győzelmes forradalom akkor születik meg, ha a változás erői a megsemmisített intézmények helyébe fel tudják építeni a saját intézményeiket és ezzel viszik tovább a béke életet mostmár egy emberibb, egy szabadabb, egy pluralistább társadalomban. Itt éri el azután, itt szaladja meg a kör az egész pályafutását. A kérdés az, hogy megtörtént-e ez Magyarországon.

Hölgyeim és Uraim!

Tökéletesen megtörtént Magyarországon. A helyzet az, hogy a szabadságharcosok, a reformátorok azok nem ölni akartak és itt van a forradalomnak az egyik igazán emberi kényes oldala, hogy egy 10 éves után, ahol nem volt Magyarországon olyan család, amelyből ne lett volna legalább egy vagy két áldozat, akasztott, vagy internált, kitelepített, vagy bebörtönzött. Tehát olyan düh és bosszuvágy halmozódott fel az országban, hogy ha ott heteken keresztül vérontás, fölkoncolás folyhatott volna, még azt is meg lehetne érteni. Síránk, mert magyar vér, de meg lehetne érteni. S mi volt ehelyett, egy tucat sem volt, egy tucat lincselés sem volt, a magyar nép azután a szörnyű

335

évtized után.....meglincseltek, az is szerencsétlenség. Én sokkal jobban örültem volna, ha a bíróság intézte volna el a dolgot. Nem az a csoda, amit azután a nyugati újságok felfújtak, hogy lábbal akasztottak fel valahol egy ÁVH-st, az volt a csoda, hogy olyan keveset akasztottak fel lábbal. A forradalom tiszta volt, vérbeszumentes volt, de amikor az ÁVH és utána a szovjet csapatok is elkezdtek tüzelni, akkor a reformátorok visszalöttek. Ez egy másik ilyen csodája a forradalomnak, hogy honnan jöttek azok a fegyverek és itt jön a forradalomnak a másik nagyon fontos eleme, hogy a munkásság, amelyre hivatkozva nyomták el a magyar nemzetet, az volt az első, aki kinyitotta a gyáraknak az ajtaját és ^{aki} akart szabadságra ment és felvette a fegyvert, és visszalöhetett az ÁVH-sokra és a szovjetekre. És itt volt az az ötnapos budapesti csata, ebben kellett eldőlnie, hogy ha egyszer már a rezsim erőszakot alkotott, amit békés uton nem tudtak a reformátorok megváltoztatni, azt meg tudják-e fegyveres erővel változtatni? Az ötnapos budapesti csata a reformátorok győzelmével ért véget és ennek a győzedelmes forradalomnak az előfeltételét tökéletesen teljesítették. Eltűnt, mint a tavaszi hó a napsugárban a régi rendszer minden intézménye. A Kommunista Pártot nem a reformátoroknak kellett feloszlatni, hanem önmaguk oszlatták fel magukat és bűnbánva egy új pártot szerveztek, de ott már megfogadták, hogy ezentúl demokraták lesznek. Az elnyomó rendszernek a másik alappillére a titkosrendőrség. Műnich Ferenc oszlatta fel miniszteri rendelettel. Ott nem géppuskás szabadságharcosok, hanem a kommunista miniszter oszlatta fel, de feloszlatta és ez is eltűnt, mint az olvadó hó a tavasszal. A szovjet rendszerű városi tanácsok, községi tanácsok, kolhozi tanácsok, ezeket mind fokozatosan fel-

332

váltották a forradalom gyönyörű intézményei, amit hála isten, komolyan tanulmányoznak a nyugati egyetemeken. Mik voltak ezek a tipikusan forradalmi intézmények? Megint a munkásság kezdte, a munkásság volt az, amelyik az első munkástanácsot megalakította. A munkástanácsok nemcsak az üzem vezetését vették át és kirúgták a párttitkárokat és az igazgatókat, hanem közfelkiáltással választott bizottságokkal politikai erőkké változtak. Az új rezsim politikai alapszervei lettek a munkástanácsok, amelyikék már a hónap végére kezdtek területi szerveket is alakítani. Az egyik leggyönyörűbb alkotásuk volt a nagy-budapesti központi munkástanács, amelyik egy fiatal munkást, Rácz Sándort választott meg elnökévé. A munkások példáját követte az ország, amikor forradalmi, vagy nemzeti tanácsokat alkottak a községekben, járásokban, egyetemeken, iskolákon, ahol ember élt és dolgozott, a demokrácia a földből jött ki. Ellenségeink és nagyon sokszor csehszlovák irodalomban olyan cikkeket olvashattunk, hogy a magyarok nem érettek a demokráciára, ilyen demokratikus földből, a magyar nép lelkéből jövő ilyen effektív demokráciára példa nem volt Európa történelmében. Még a hadsereg alakulatai is forradalmi tanácsokat alakítottak, hogy ezek ellenőrizzék azt, hogy a hadsereget ne lehessen a magyar nép ellen használni és ezzel született újjá Magyarország fegyveres ereje. Képhadseregből honvédséggé, felvette azt a nevet, amely minden magyarnak a szívében 48-at ébreszti fel és házaszeretetet. Másszóval, ott ahol emberek éltek és dolgoztak, mindenféle bosszu és erőszak nélkül a szovjet típusu intézményeket elsöpörték és a forradalomból született bizottságok vették át az élet továbbvitelét. A kérdés az volt, hogy sikerül-e a Központban, tehát ennek a piramisnak a tetején is hasonlóan a magyar nemzethez hű és a reformátorok elveit követő vezető szervezet létesíteni. Hát ez is történelmi tény, nem

akarom sokat ismételni ami köztudott, november 1-én már koalíciós kormányra volt a magyar nemzetnek, amelyben egyelőre csak 47-ig nyultak vissza, mert az volt a legközelebbi demokratikus próbálkozás Magyarországon, amelyet szintén szovjet beavatkozás szüntetett meg, de egy amerikai politológus, Hana Ahrend nagyon bölcsen érdekesen akkor már felfedezte a rendelkezésre álló adatokból, amikor azt írta ez a hölgy, hogy a magyar demokráciát nem az újjáélesztett demokratikus pártok újjáéledése jelentette, hanem a semmiből alkotott tanácsok, munkás nemzeti forradalom. Itt született meg az új magyar demokrácia, hogy azután később milyen pártok éltek volna túl a forradalmat, azt senki sem tudja. Azt, hogy egyelőre csak a régit állították helyre, az egy történelmi szükségesség volt.

Hölgyeim és Uraim!

A reform nem sikerült, a fegyveres erők összecsapásában a forradalmak győztek, a régi intézmények eltűntek, mint az olvadó hó, az új intézmények virágoztak. November 4-én olyan szilárd volt ez az új fordulat, ez az új piramis, hogy Magyarországon nem volt személy, csoport, párt, erő, amelyik ezt a piramist meg merte volna dönteni, vagy meg tudta volna dönteni. A magyar forradalom november 1-ével győzött. Akkor miért vagyunk itt. Hát azért vagyunk itt, mert a beözönlő 16 szovjet hadosztállal szemben elenyésző kisebbség voltunk. Egy külföldi beavatkozás nyomta el a forradalmi intézményeinket, ami egy jottányit sem változtat azon, hogy a forradalom győzött. És egy pillantást vessünk erre a szovjet erőre. 16 hadosztály 2000 és 3000 szám közötti mennyiségű tankkal árasztotta el hazánkat. Tetszik tudni, mit jelent 2 és 3 ezer tank? Én megmondom. 1940-ben Hitlernek 2112 tankja volt, amivel lever-

te Európa egyik legnagyobb katonai hatalmát, a franciákat. Pontosan annyi tank kellett a francia birodalom leverésére, mint amennyit Hruscsov a magyar forradalom leverésére küldött. Természetesen a közbeeső idők során a technika változása egy tanknak a jelentőségét kisebbé tette, de történelmi tény, hogy pont annyi tankkal verték le a mi forradalmi intézményeinket, nem a forradalmat, mert a forradalom győzött, mint amennyire Hitlernek szüksége volt, hogy a francia nagyhatalmat leverje. Most itt van az a pont, amikor én azt remélem, hogy egyetértenek ezzel a kiértékeléssel és győzelmes forradalomról van szó és amikor én azt hallom a fiaskó, a levert forradalom. Nem vert, a forradalom győzött, egy szabadságharcban maradtunk alul és abban fordulhattak el az intézmények a szovjet tűz alatt. Itt nem tudok megállni másképpen, mint hasonlatot tenni 1956 és 1848 között. 56 és 48 között olyan gyönyörű, de azt is lehet mondani, hogy kísérteties különbségek vannak, hogy valahogy ezt meg kell tennünk ma, hogy ezt összevegyük. Mi történt 1848-ban? 1948-ban ugyanúgy, egy gyönyörű reformmozgalom kulminált, sokkal hosszabb volt akkor, mint az 56-os, mert az reformkorszak, a 19. században már 1825-ben kezdődött, de ez alatt a majdnem egy generáció alatt folyó - Kossuth, Deák, Eötvös, stb. - kidolgozták mindazokat a reformokat, amire szüksége volt Magyarországnak, hogy 1848-ban egy feudális társadalomból egy modern társadalomba menjen át. Ott szerencsére véres ütközésekre nem került sor, de készen volt a nemzet arra, hogy fegyverrel is kikényszerítse a reformokat, de mielőtt ez a kirobbanás megtörtént volna, az a szerencsénk is volt, hogy egy diéta éppen ülésezett Pozsonyban és az a diéta használva azokat a precíz reformterveket, amit 25-től

kezdve megvitattak, meghozták a törvényeket, amiket azért hívtak áprilisi törvénynek, ugyan márciusban hozták meg, mert csak áprilisban szentesítette a király. Mik voltak ezekben a törvényekben? Az első és természetesen a legfontosabb a jobbágyság felszabadítása volt és ezzel a feudális rendnek vége volt. A másik a törvény előtti egyenlőtlenségeket eltörölték, mindenki egyenlő volt a törvény színe előtt. A közadózás volt az egyenlő adózás mindenki számára. Azután jöttek azok a gyönyörű törvények, amelyekben a magyar nép, amely kivivta ezeket a vívmányokat, nem volt kicsinyes és nem volt szűkkeblű, hanem megadta ugyanazokat a szabadságokat, sajtószabadság, gyülekezési szabadság, vallásszabadság, stb. emberi jogokat, tekintet nélkül, hogy magyar volt-e az állampolgár, vagy román, vagy szlovák, vagy horvát. Mindegyik a magyarok által kivívott forradalmi győzelemnek a részesévé vált. Az áprilisi törvényeket úgy kell nézni, mint történelmileg ugyanolyan fényes kulminációs pontja, mint 56 volt. Mi itt a tragédia? Az a tragédia, hogy a nyugati országokban, ha egy nemzet kivív valamit okossággal, reformmal, vagy forradalommal, akkor az tovább fejlődik. Minket mindig visszazug a külső hatalom. A gyönyörű 48-as reformokat a Habsburg és a Romanov hadsereg tulereje megint elnyomta, de nem tudta megsemmisíteni, csak függesztette husz évre. Deák, Eötvös, Andrási azután 1867-ben - mert sosem engedtek a 48-ból - visszavette az áprilisi törvényt és attól kezdve a magyar nép tovább haladt gyönyörűen a demokrácia útján. A tragédia itt, hogy 56-ban pontosan ezekért a jogokért küzdöttünk, pontosan ezeket a jogokat értük el a szabadságharcosok vérével és megint a külföld belerug és felborítja és visszavet minket messzebb, mint a forradalom előtt voltunk.

Most tehát 1848 és 1956 két gyönyörű fényes pontja a történelmünknek. Egyáltalán vissza lehet-e az arany-fonalat gombolyítani vagy csak azért emlékezünk-e meg Szent Istvánról, mert Szent István év van és Önök ausztriaiak azt hiszem vallásra való tekintet nélkül több ünnepségben már részt vettek. II. János Pál pápának a burgenlandi, a melki, a római zarándoklata. Másszóval itt Európában sokkal nagyobb koncentráció van erre a Szent István ünnepre, mint például Amerikában, de hol megy ez az arany-fonal 56-tól vissza Szent Istvánig. Egy nagyon lényeges kérdésben. Melyik ez a lényeges kérdés? Az, hogy Szent István király - nem egyedül -, már apja, Géza fejedelem is nagy lépéseket tett ebbe az irányba. Beépítette hazánkat nemcsak Európába, hanem elválaszthatatlanul Nyugat-Európába. Akkor még Európát az egyház jelentette, ameddig a keresztény egyház terjedt, az volt Európa. Géza és Szent István a Duna-medencét Európába bekapcsolta három dologgal. Az egyik egy katonai. Ne haragudjanak, mert katona voltam, ezzel kezdem. A helyzet az, hogy Géza és Szent István voltak azok a reformátorok, akik olyan társadalmi változást vittek végbe Magyarországon, hogy a honvédelemre szükséges költségeket, az állam felállítására szükséges költségeket honi termelésből tudták fedezni. Az előtte lévő fejedelmek ezt még csak kalandozásokból tudták. El kellett nekik kalandozni egész Milánóig és a Rajnáig, hogy összeszedjék azokat a kincseket, amiből udvart és hadsereget lehetett fenntartani. Géza és Szent Istvántól kezdve már nem volt szükség kalandozásra, hogy azt a vagyont összegyűjtsék, amivel a nemzetet meg lehet védeni. Az avarok a hunok és más félbarbár, félnomád népek, akik erre a területre jöttek, ezt nem tudták megtenni és eltűntek a történelem színteréről. Ez volt az európaivá válásnak el-

ső alapkövetelménye. Az európaivá válás másik alapkövetelménye az volt, hogy Szent István nyugati tudósok és szakértők, volt nyugati tudósok és szakértők, volt császári és kancellári és azoknak a segítségével megalkotta a központi államot nyugati mintára, amelynek a segítségével fokozatosan letörte a törzsiséget és ezzel a második előfeltételt megteremtette, hogy Magyarországot is nyugatinak tekintsék. A harmadik volt a legfontosabb, a kulturális. Az, hogy nem Bizánchoz ment koronáért és hittéritőkért és kulturáért, hanem Romába, és Nyugat-Európába és ezzel biztosította, hogy Nyugat-Európához fogunk tartozni, betöltve a harmadik előfeltételt. Én egyszer egy tragikus pontján és életemnek jöttem gyalog a-partjáról át a Kárpátokon és felértünk a Tölgyes-hágó tetejére és, ha visszaneztünk, láttuk a hagyma tetejü templomokat, amelyek képviselték a Keletet, Bizáncot, Kijevet és Moszkvát. Tekintet nélkül, hogy kommunizmus vagy cárizmus van-e. Amint azonban ereszkedtünk le a Tölgyes-szoroson, a szivünk megdobbant, amint láttuk a gyergyószentmiklósi kis fatemplomokat, amikben ugyan népművészet, de a gótika a nyugati kultúra, a nyugati művészetnek a jele volt ott előttünk. A Kárpátok gerincéig a magyarság tolta ki a nyugati kulturát, a Kárpátok másik felén pedig keleti kultúra van. Egy pillanatig sem akarom mondani, hogy az egyik fölényes, a másik alsóbbrendű, én csak egy tényt jelentek ezzel ki. És ehhez a kulturához, ehhez az egyházi rendhez, a hadsereg-rendhez úgy hozzákapcsolta Szent István a magyar nemzetet, hogy a halála után nem volt olyan erő Magyarországon, kísérletek voltak, de olyan erő, amelyik ezt meg tudta volna dönteni és akár a nomád korba visszalökní, vagy akár máshova, ez már nem sikerült, így maradt meg nemzetünk végig. De most innen el tudunk menni egész

1956-ig, De amikor a 16 hadosztály a 2 ezer tankkal benyomult hazánkba, a forradalomnak nem volt vége. Itt van egy másik tévtan a nyugati egyetemeken, hogy a magyar forradalom fiaskó lett november 4-én. Szó sincs róla. November 4-én kezdődött a második forradalom Magyarországon, amikor a politikai pártok megint széteslőttak, a kormányt elnyomták, a fegyveres küzdelem is lassan elhalkult, akkor jött megint a síkra az az osztály, társadalmi osztály, amelyik nevében nyomták el hazánkat évtizedeken keresztül. A munkástanácsok virágzása erre az időszakra annyira hatásos volt az aktivitása, politikai közelsége, hogy a Kádár-rezsim kénytelen volt hosszan tárgyalni velük, amíg azután megfélemlítéssel, letartóztatással, statáriummal - december 12-én letartóztatták a nagy-budapesti központi munkástanácsot, köztük Rácz Sándort, akkor Csepelre tolódott a központ, azokat január 11-én tartóztatták le Nagy Elekkel az élen. De még az ősszel, 1957 őszével is törvényerejű rendeleteket kellett hozni a munkástanácsok betiltására. Tehát a forradalom még ilyen formai tekintetben sem bukott el november 4-én, hanem tovább égett és okozott nehézségeket a szovjet megszállóknak.

Egy összefoglalást szeretnék most önöknek adni befejezőképpen. Egy-két általános tanulságot 1956-ról. Az első az, hogy remélem hihető és racionálisnak tekintették ezt az arany-fonal visszagombolyítást Szent Istvánig, a magyar forradalom az 1000 éves történelmünknek az európai nagy folyamban való fejlődésének egy kimagasló része volt. A második, hogy soha a magyar történelemben, tán 48 óta nem volt olyan nemzeti egység, mint 56-ban volt. És valahogy ezt nagyon szeretném mindig és szeretem említeni a Nyugatra szorult magyarságnak is, hogy

az a kötelességünk, hogy itt Nyugaton kövessük a szabadságharcosok példáját és ne egymással veszekedjünk, vagy egymás utját ássuk alá, "Ne bánts a magyart!" - ez legyen a jelszavunk, hanem egyesítsük az erőnket az ellenség ellen való támadásra. Ez ellenség a szovjet mintájú rezsím általában és a román kommunista rezsím különösen.

A magyar forradalom, itt most már csak tömondatban fejezem ki, egy győzelmes esemény volt, amely befutotta a teljes kört, olyan intézményeket adott a magyar nemzetnek, hogy azt belső erő nem tudta volna megsemmisíteni és a lényege az, és itt van annyi tévedés a nyugati tudósok között is, hogy elfelejtik, hogy a forradalom az egy belügi tett, belügi tekintetben nem volt ennek a piramisnak a forradalmi tanácsoktól a koalíciós pártoktól a minisztériumokig ellenfele Magyarországon. Nem tudom hangsúlyozni eléggé a forradalom nagylelkűségét és a bosszuállás teljes hiányát.

És befejezésül még egyet szeretnék mondani. A nyugati világ, amivel mindig szembe kell szállnunk - nem mondom militáns, hanem felvilágosító módon az -, hogy "Ja, ti magyarok hősiiesen harcoltatok, de forrófejűek voltatok, mert azzal, hogy kimondtátok a semlegességet, a Szovjetunióknak nem adtatok semmi alternatívát, csak azt, hogy elnyomjanak benneteket. Hát ennél tévesebb állítás nem létezik. Vagy téves, vagy rosszak a ferdtések. Miért? Mikor történt a semlegesség kikiáltása? November 1-én. Most itt azt hiszik Nyugaton, hogy november 1-én történt a semlegesség kimondása, november 4-én volt a gyilkosság kezdete, tehát három nap alatt a szovjet elhatározta, hogy sem-

szu

legesen nem, erről volt szó? Szó se volt erről. A szovjet invázió október 30-ról 31-én éjszakára kezdődött és folyamatosan éjjel-nappal az a vasgyűrű záródott össze Budapest körül. Tehát a szovjet elhatározás, hogy itt a forradalom intézményét eltíporja, az nem november 4-én, hanem október 30-volt, akkor, amikor a szovjet delegáció - és Szuszlov még a levegőben voltak, repültek vissza Moszkvába azután, hogy Budapesten aláírták a szerződést, hogy a forradalmi reformokat a Szovjetunió jóváhagyja. Akkor történt ez. Másszóval, a semlegesség kimondása nem az oka, hanem a következménye volt a szovjet agresszióknak. A semlegességet azért mondta ki a kormány, mert a tiltakozás, a kormány tiltakozott a Szovjetunió felé, a nagyhatalmak felé, a Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa felé. Tiltakozott az ország elözönlése ellen. Amikor sehonnan nem jött válasz, ahogy Tollas Tibor veréből hallottuk, akkor mint egy ilyen szalmaszálba kapaszkodó fulladó ember azt mondta, ha a Varsói Paktum tagja vagyunk, akkor a Nyugat azt mondhatja, hogy családi veszekedésről van szó, amikor a szovjet bevonul Magyarországra. Ha azonban kilépünk a Varsói Paktumból és semlegesek vagyunk, akkor egy semleges ország elleni agresszió talán végre felébreszti a világot és a segítségünkre jönnek. Mai napig még annak ellenére, hogy sok kísérletezés volt arra, hogy bemocskolják a szabadságharc és a forradalom hírnevét, elkezdték rákenni, hogy antiszemita volt, hogy sovinszta volt, hogy ellenforradalom volt, hogy polgári, de kezdettől fogva nagyon jelentős tudósok felismerték, hogy miről volt szó. Én kettőre szeretnék hivatkozni, mind a kettő nagyon jól ismeri a kommunizmust, az egyik Andri Amalri, ez a fiatal szovjet disszidens volt, aki nekem írt egy levelet, melyben azt mondja, hogy kérem, hogy mi szovjet disszidensek 1956 generációjának neveztük magunkat, annyira megihle-

tett minket az önök forradalma és azt állítja, hogy a magyar forradalom nélkül nem lett volna csehszlovák 1968, nem lett volna szovjet disszidens,^a szolidaritásra még nem hivatkozhatott, mert ez még a szolidaritás kezdete előtt írta a levelet. A második a Dzsilasz volt, az is tudta mi a kommunizmus, ő volt Titónak a második embere, aki azt írja: "Budapestben a kommunizmus olyan sebet kapott, ami soha többé nem gyógyul be." Mások az igazság forradalmának tartják. Mindenki a nép őszinte fegyveres felkelésének tartja, amelyben a magyar nép kiállt azért, hogy az igazságnak szerezzen érvényt, hogy az emberi méltóságnak szerezzen érvényt, hogy egy demokratikus társadalomban élhessen. Ezzel és az áldozatokkal, a 400 kivégzettel, kb. 400 kivégzettel sikerült az azonoságát megállapítani ezzel a szörnyű véráldozattal / érthetetlen közbeszólás / Én arra hivatkozom, amelyről dokumentumaink vannak. Énnekem a 400 is megborzasztó de ha dokumentálni lehet az ezeket, hát azt közre kellene bocsájtani. Eddig közre van bocsájtva 400 körül, aki tudja, hogy 6000 az tartsa kutya kötelességének, hogy menjen utána és tegye be a nyugati irodalomba, hogy azzal dokumentálhassunk. A mai, itt engem a történelmi tanári kötelesség arra kényszerít, hogy a dokumentum szerint a 400 is már egy olyan szám, amely vérlázító. Szeretném a dokumentumot azokról látni, örömmel, illetve hát szomorúan, de hatásosan próbálnám használni a magyarság ügyével Van egy érzésem, csak érzésem, hogy valamikor még Kelet-Közép és benne a magyar nép sorsát még egyszer egy ítélőszék elé hozza és ítéletet mond. Ha mi úgy viselkedünk otthoniak és Nyugatra szakadt magyarok, hogy ezekhez a hősi vértanui tettekhez méltó nemzet maradunk a világ szeme előtt, mint ahogy ma az vagyunk, akkor meg vagyok győződve, hogy ^{ha} az új igazságtétel napja

elérkezik, akkor a szabadságszerető népek között a nekünk kijáró

..... Köszönöm.

Döbrentei Kornél: "Ez is a Dunánál." (Szabó Zoltán előadásában.

Himnusz.